

Rozvíjení komunikace u dětí s DS v raném věku

Co mají vědět nejen rodiče, prarodiče, ale i učitelé a širší okolí dítěte:

Pro rozvoj řeči dítěte s DS je velmi důležité, aby se naučilo správně polykat, žvýkat, kousat, pít brčkem, pít z hrníčku, jíst nemixovanou stravu, umět foukat, dýchat, zaujímat správnou polohu těla při hře, atd.

K tomu významně přispívá pravidelné cvičení ORT u Dr. E. Matějčkové, které připravuje podmínky pro rozvoj komunikace nejen v celém orofaciálním systému narušeném postižením Ds, ale i v celkovém rozvoji dítěte.

A co dále :

- 1) snažit se při veškeré komunikaci mít oční kontakt s dítětem, neboť ten zabezpečuje: a) 80% všech informací
b) dítě s DS vnímá víc zrakem, než sluchem- specifika anatomických zvláštností dětí s DS
(mluvím-li na dítě snažím se být očima ve stejné úrovni, sedám na „bobek“, otočím mu hlavičku k sobě, apod.)
- 2) hodně dítěti zpívat – nejen jednoduchá říkadla apod., ale i melodizovat jednoduché pokyny, či popisovat zpěvně činnosti, vyzpívat při chůzi rytmus apod.
(jdeme domů, jdeme domů, jedeme autem..., utíkáme, pospícháme, já jdu papat, obouvám si boty –
rytmicky, melodicky)

Při zpívání říkadel vybírat taková, která jdou vyjádřit i pohybem, nebo vyťukávat jejich rytmus (tleskáním, dupáním, ťukáním tyčkami, kostkami, na bubínek a p..)

- 3) při komentování činnosti se snažit vkládat první osobou, opět melodicky : já se napapám, já se oblékám, já se obouvám atd. (i když dítě nemluví)
Slovní pokyny doplňovat jednoduchými gesty, či ukázáním, které pomůže dítěti pochopit, případně i říci požadované slovo – větu ap.(např. „pojď ke mně“ – naznačujeme prstem, „ne, ne“ odmítavé gesto rukou ap.), mluvit na dítě pomalu a srozumitelně a nepoužívat zdvořiliny (např. šatičky, botičky – obtížné shluky souhlásek)
Nesmíme ale dopustit, aby dítě používalo ukazování bez slovního projevu, který může být i nesrozumitelný, ale je začátkem komunikace

- 4) dívat se do zrcadla, ukazovat na sebe (i s držením ruky) a říkat: já jsemjméno, také může ukazovat na toho, kdo s ním je u zrcadla a ten s dítětem říká a ukazuje: ty jsi mama, táta ap., a samozřejmě ukazovat i mimo zrcadlo , ty jsi“opět i zde využívat melodizaci a rytmicizaci

- 5) snažit se dát dítěti dostatek času k vyjádření, neříkat hned za něj, ale jen lehce napovědět první slabiku, nebo při nesprávném vyslovení jen zopakovat správně a čekat, zda dítě dá vědět, že jsme pochopili, co chtělo říci. (Pozor, toto je velký problém – rodiče se snaží stále dokazovat, že dítě rozumí, což je pravda, ale tím, že za ně mluví, dítě velmi bystře pochopí, že se nemusí namáhat a nerozvíjí se tak jeho snaha o komunikaci, což zároveň souvisí i s hypotonií.) Dát dostatek času na odpočinek
Opačným extrémem je vůbec dítěti nepomáhat, dítě nemá žádné úspěchy, uzavře se do sebe a nemluví též.

- 6) uvědomovat si, že náš výraz obličeje musí být ve shodě s tím co říkáme. Neříkat zákaz, nebo varování s vlídným úsměvem, naopak zamračení, přísný výraz, případně vhodné gesto, řekne dítěti více, než slovní pokyn. Jdou-li současně, dítě pochopí rychleji.
Samozřejmě – nešetřit pochvalou za každý úspěch
pochvala má být dítěti sdělena až přehnaně radostně- jak výrazem obličeje, tak mimikou.

Pozor – klasická logopedie – nácvik výslovnosti hlásek - by měla začít až dojde u dítěte k rozvoji slovní zásoby a začne aktivně užívat řeč (k čemuž má napomoci i metoda globálního čtení). Neúspěchy při nácviku výslovnosti hlásek (způsobené narušeným orofaciálním systémem a mentálními dispozicemi), mohou vést k bloádě zájmu o komunikaci na dlouhé období. Radost z úspěchů v řeči podporuje zájem o komunikaci ! Proto je nutné vzbuzovat zájem o komunikaci především hrovými aktivitami, přizpůsobenými stupni vývoje dítěte. Samozřejmě respektujeme individualitu každého dítěte a pokud má dítě zájem, o nácvik hlásek, tak ho plně využijeme.

Mgr. Miloslava Stará – Klub rodičů DS